

Flaskskepparna grundad 1982

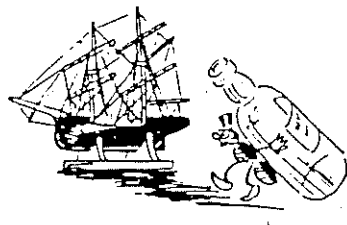
Ordförande: Björn Thunberg

Kassör: Göran Forss

Sekreterare och
"redaktör":

Gösta Backlund

Brev till föreningen och framför allt bidrag till tidningen
kan sändas till:

Äntligen har jag fått igång min "nya" datamaskin, så här kommer den efterlängta tidningen. Sommaren har ju varit helt fantastisk med massor av sol och värme. Tyvärr har det haft en menlig inverkan på flaskskeppsbyggandet, men nu har hösten kommit med regn och rusk. Det borde innebära att alla brinner av arbetslust och stoppar in flaskskepp på löpande band.

Vi har haft våra möten som vanligt första torsdagen varje månad. Anslutningen har varit lite skral ibland, men det har väl sina randiga skäl och rutiga orsaker. Vi som varit där har byggt lite grann, pratat mycket och fikat.

På Oktobermötet hade vi besök av Mr Ralph Preston from USA. Han visade bilder om hur han bär sig åt för att åstadkomma de fantastiska flaskskepp han bygger. Han bygger ju på ett helt annat sätt än hur vi bygger. Vi bygger ju mestadels mindre modeller och det på ett traditionellt vis. Han bygger ju stora modeller, 50 - 70 cm långa, i stora ofta specialblåsta flaskor med kristallklart glas. Vidare har han aldrig något hav i sina flaskor. Alla hans modeller är placerade på stativ fastsatt i ett golv. Det gör det hela inte lättare på något vis, tvärtom. Det var mycket intressant att höra honom berätta och även se de bilder av hans specialverktyg, han själv konstruerat.

Hans nästa projekt är regalskeppet VASA och blir ca 60 cm långt. Det skall bli mycket intressant att se slutresultatet. Det lär väl ta ett par år men sedan! Han lovade att komma hit igen och då skall vi försöka meddela, så att så många som möjligt kan komma och se och höra honom.

Med jämna mellanrum får vi ju tidningen från EASIB och i det senaste numret har de en förteckning över Overseas Members där även vi finns med, under mitt namn. Tidningen kommer att finnas tillgänglig för alla i vår kista på Skeppsholmen.

Jag har inte funnit några nya ritningar, som kan tas med i tidningen. Några tidningsurklipp har jag fått av olika medlemmar. Har ni något, som ni tror kan vara av intresse att få med i tidningen så sänd det till mig.

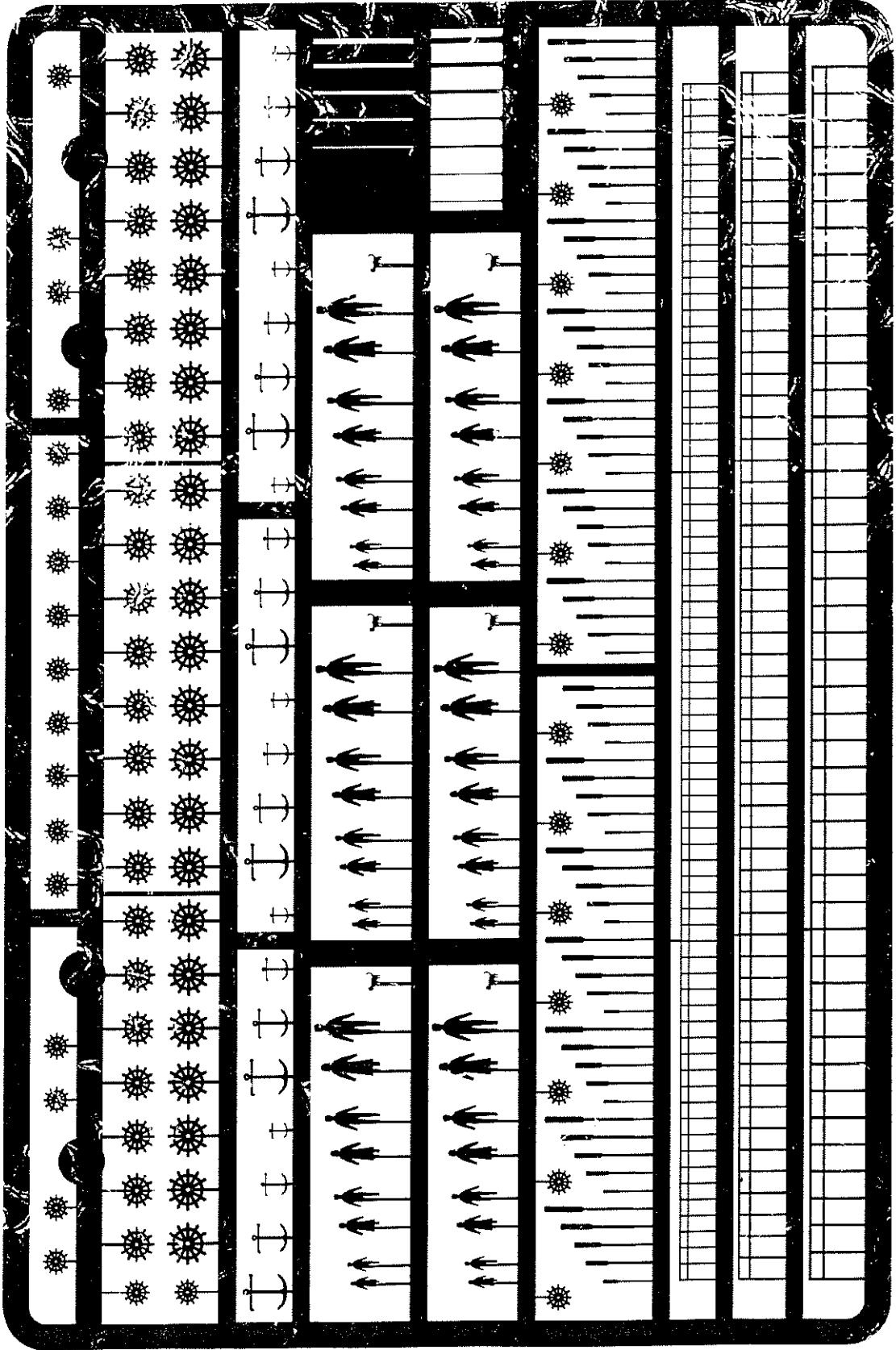
En ny och aktuell medlemsförteckning har jag fått av Göran Forss och ni finner den längst bak i tidningen.

Avslutningsvis tillönskas alla **EN GOD JUL OCH ETT GOTT NYTT ÅR** och jag hoppas dels att ni tömmer några vackra buteljer dels att datamaskinerna fungerar även nästa millenium.

Anteckna även i era agendor och/eller datorer att våra träffar är:

Första torsdagen varje månad utom Januari, Juli och Augusti

Det här är ett försök och förslag avsett att etsas ut i tunn mässing. Leif Hult är mannen bakom det hela. Jag hoppas kunna meddela resultatet i nästa tidning.

och som
 ara en mötes-
 arter och kul-
 ngen och tea-
 ttopare inne-
 rmöten, eller
 anstötningar,
 are har gjort.
 ckerna, dom-
 än Vasas tid,
 na är ett bä-
 som skildras
 digtvis enbart

e konfronta-
 marbetspart-
 n K på Frysh
 Kultursko-
 Ungdomar-
 grund av
 som varken
 a skolan eller
 annat hantera.
 e är en del av
 att, mot
 n ung energi
 kapande. För
 inlevelse med
 rskoleelever
 h systrar för
 det klart att
 n kan ha en
 process. När
 not vår egen,
 illting skulle
 eklerna, utan
 tt djup och en
 ttar förståel-
 lser i samti-

projektet
 att skildra
 t. Tor Eriks-
 len förrymde
 Swertz och de
 mycket
 samnälle som
 diplomaten
 och rikskans-
 na, huvudper-
 zen om west-
 maten, drott-
 Tillsammans
 n gången tid,
 vande av sam-
 brottades med
 frågorna om

i utställningen *Nattropare* skildras
 det tidiga 1600-talets Stockholm.
 Det är en stökig och orolig liten
 stad, härjad av brand och sargad av

*Stockholms
 tänkebok från 1625.*

tyvningar. Livsoden nämligen ut-
 böckerna beskriver den begynnande stor-
 maktens baksidor. Här finns våld, van-
 makt och sorg. Vi möter bl a pigan
 Margareta som stal ett guldmynt från
 sin husfru, båtsmannen Johan Thomas-
 son som "överdrucken" hamnade i slags-
 mål och fick ena handen avhuggen med
 värja och Johan Axelsson som drog

där han stal och förde oväsen - det
 var därför man kallade dem natt-
 ropare.

Teaterföreställningen *Nattropare*
 spelas på Vasamuseet under två
 perioder - i november och i
 februari. Boka biljetter på tel:
 08-519 548 70.

Här är flaskskeppet som tar flyget

När museets utställning om
 Vasamodeller monterades
 ner i våras packades alla 80
 modeller omsorgsfullt ned i
 lådor och skickades åter till
 alla världens hörn. Kvar i
 museet finns nu endast två
 modeller som Vasamuseets
 vänner köpte in och skänkte
 till museet. Den ena - Vasa
 som flaskskepp - har rest kors
 och tvärs i Europa under höst-
 ten.

Informationsenheten på museet har
 länge haft ett behov av en behänd-
 ig liten modell av Vasa att kunna
 ta med vid mässor och workshops
 där museet ofta deltar. När vän-
 föreningen i våras föreslog inköp
 av två modeller från utställningen
 föll valet på Lars Röings flaskskepp

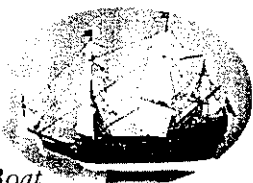
I en behändig liten portfölj in-
 redd med skumplast reser den sä-
 kert och är behändig som handba-
 gage. Under september har den
 redan varit i Moskva, London,
 Helsingfors och Warzawa. I de-
 cember blir det en resa till Paris
 och i vår en till Danmark.

- Väskan ser nog lite mystisk ut.
 När jag nyligen passerade röntgen-
 kontrollen på Arlanda på väg till
 en workshop i London blev jag
 ombedd att öppna väskan, berät-
 tar Sabine Eckert på informations-
 enheten.

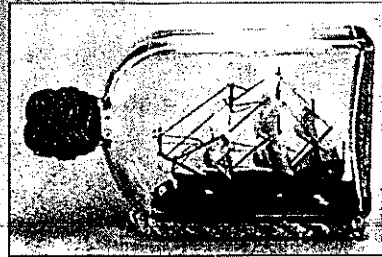
- Har du en flaska i väskan frågade
 kontrollanten.

- Ja det har jag, svarade Sabine och
 blev då genast ombedd att öppna
 väskan.

- Är det bara den där sa
 kontrollanten förvånad och tittade
 på det lilla flaskskeppet. Då kan du
 passera.

*Billing Boat
 modell av Bernt Olof Nilsson,
 inköpt av Vasamuseets Vänner.*

*Lars Röings modell av Vasa i flaska.
 Skala ca 1:600.*

*Sabine Eckert från informationsenheten i flygande fläng med Lars Röings
 flaskskepp som handbagage.*

Låt tomten komma med k

Det lackar mot jul. Gör det enkelt för dig i år och kombinera nytta
 med nöje. Besök Vasamuseet och se den nyöppnade utställningen
Nattropare. Ta också tillfället att se utställningen om den westfali-
 ska freden innan den stänger i början av januari. Ät gott i
 restaurangen och handla bekvämt dina julklappar i museibuti-
 ken. Här finns något som passar de flesta.

*Musik kring Vasa.
 Westa Aros Pijpare.
 Cd. Pris 180 kr.*

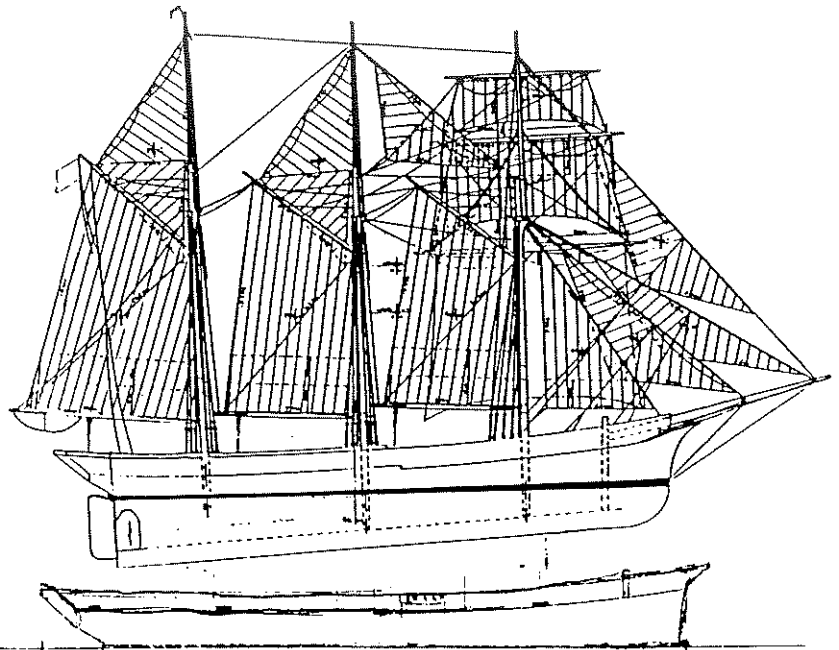
*Kristina, drottning-
 en som gjorde som
 hon ville. Text: Dag
 Sebastian Ahlander,
 illustrationer:
 Fibben Hald.
 Pris 170 kr.*

1608

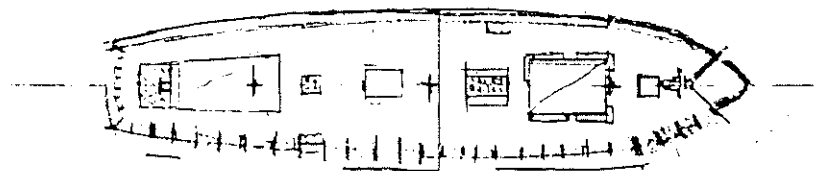
*Underlägg i svartsmide.
 Design Måren Cyrén.
 Pris 140 kr.*

hög

65 m

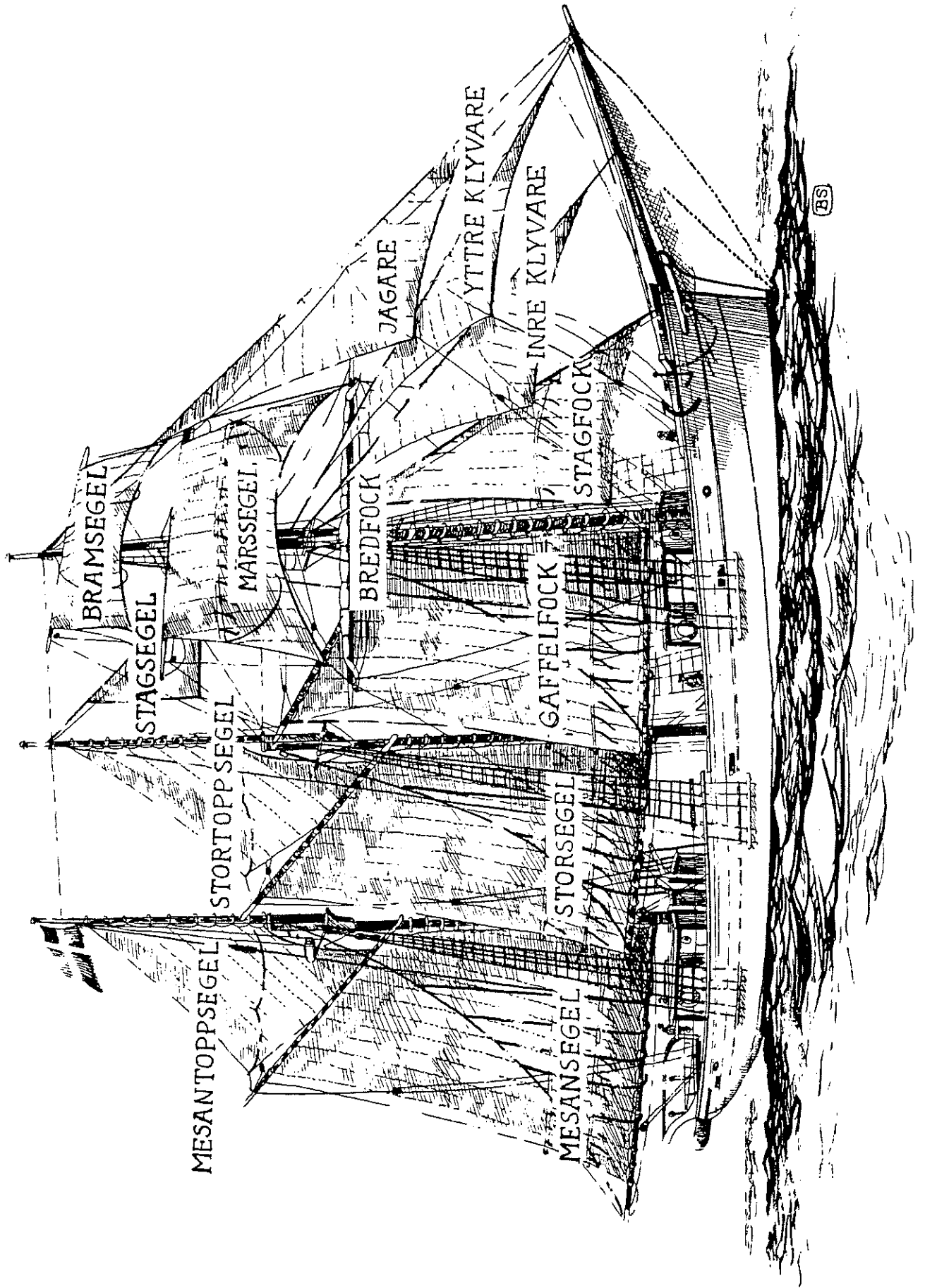

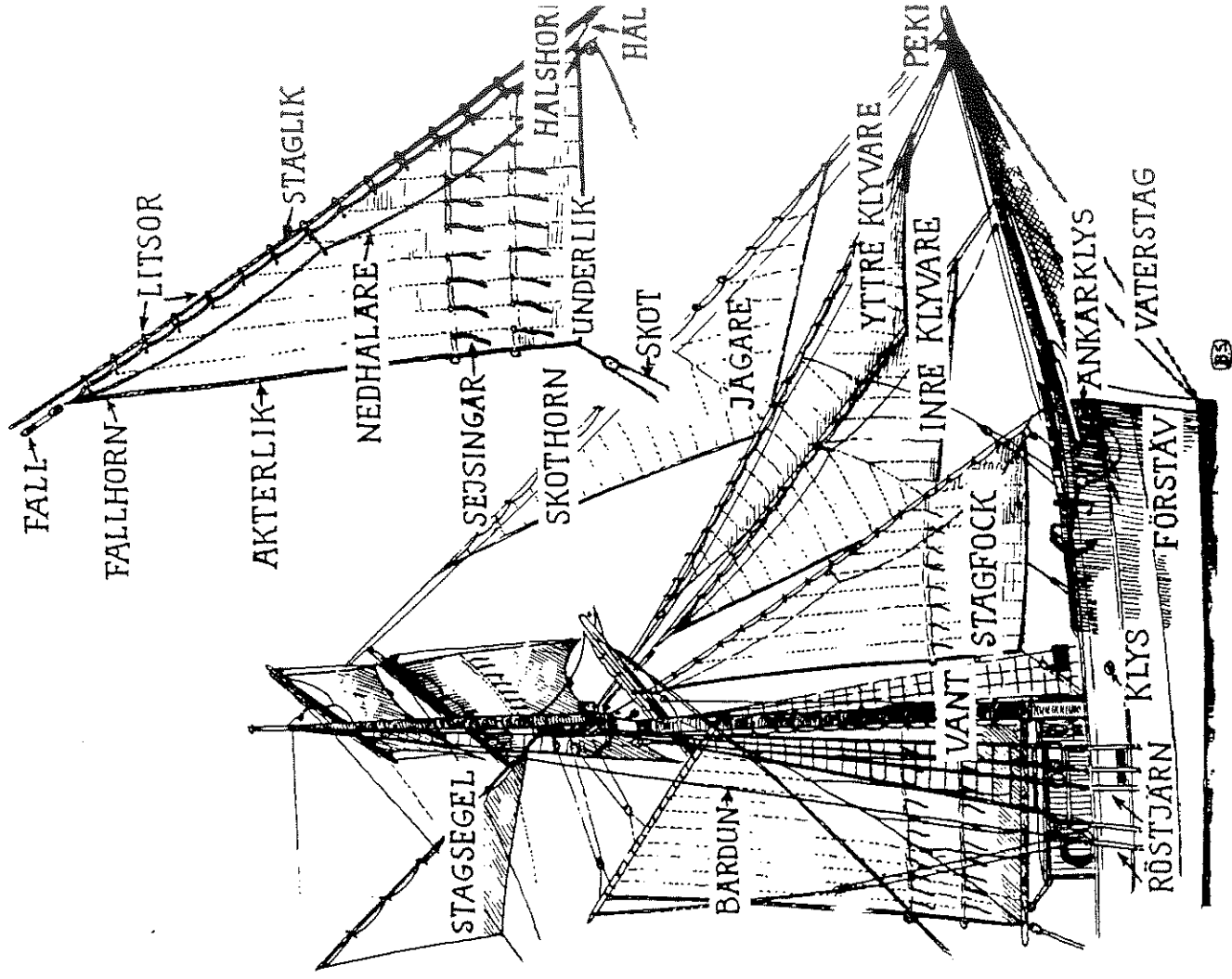
- ✓ 5,5 x 7 mm hyllan- &
- × 5 x 2,5 skylight ✓
- ✓ 3,5 + 1 mm lastlucka ✓
- 2,5 x 1,5 skylight ✓
- ✓ 5,5 x 1 mm Trall ✓
- 2,5 x 2,5 m kapp ✓

Hyller nu till Marite

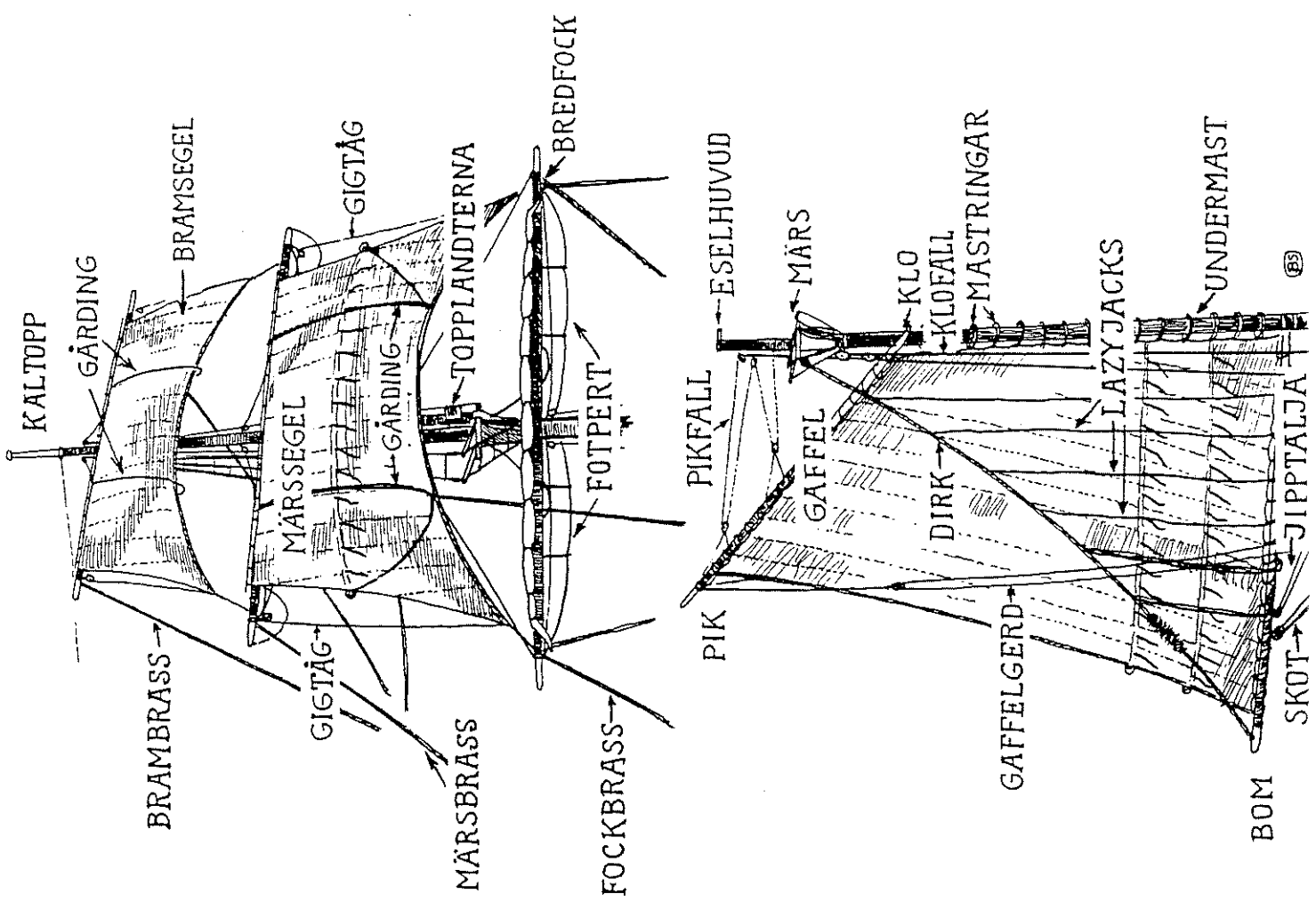
Flashskuta

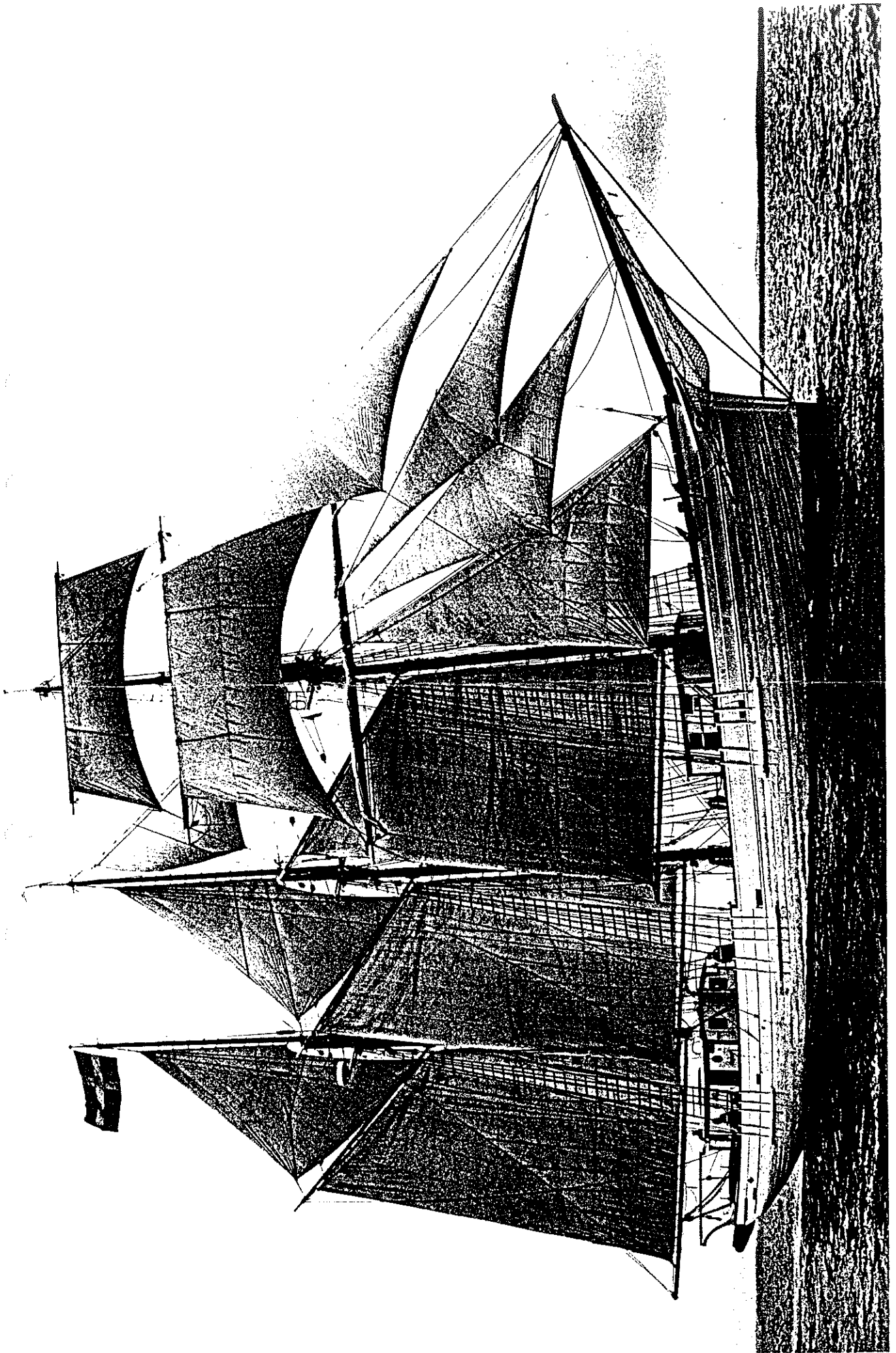
MESANMAST STORMAST FOCKMAST

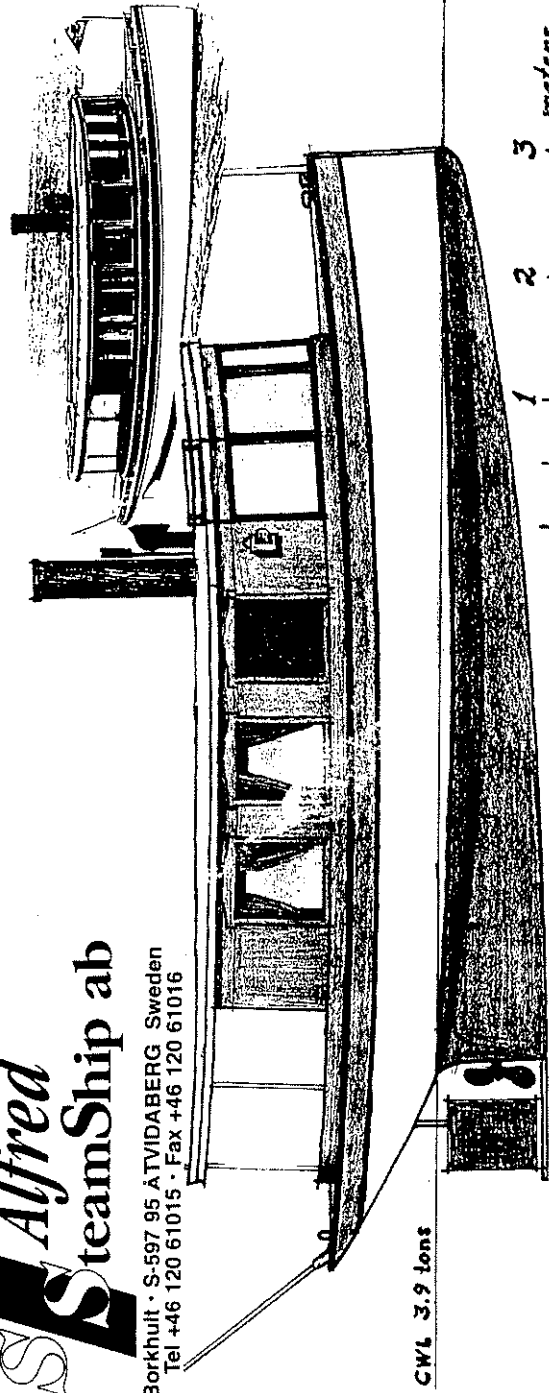
MARITIME

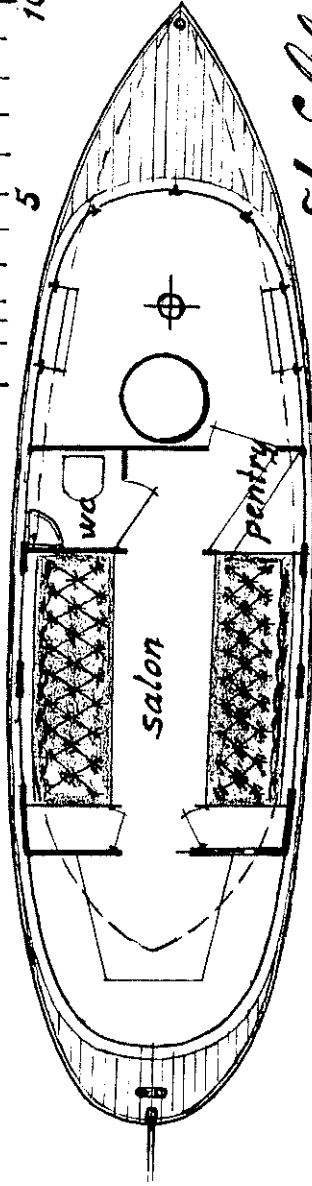
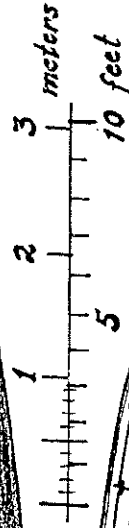

Alfred
SteamShip ab

Borkhult • S-597 95 ATVIDABERG Sweden
Tel +46 120 61015 • Fax +46 120 61016

CWL 3.9 tons

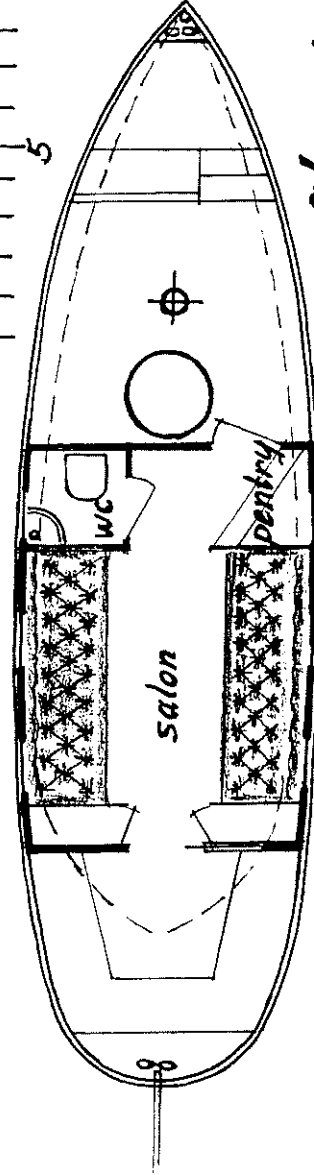
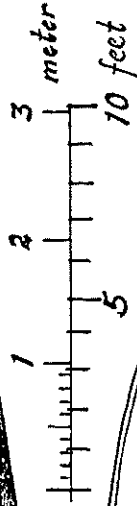
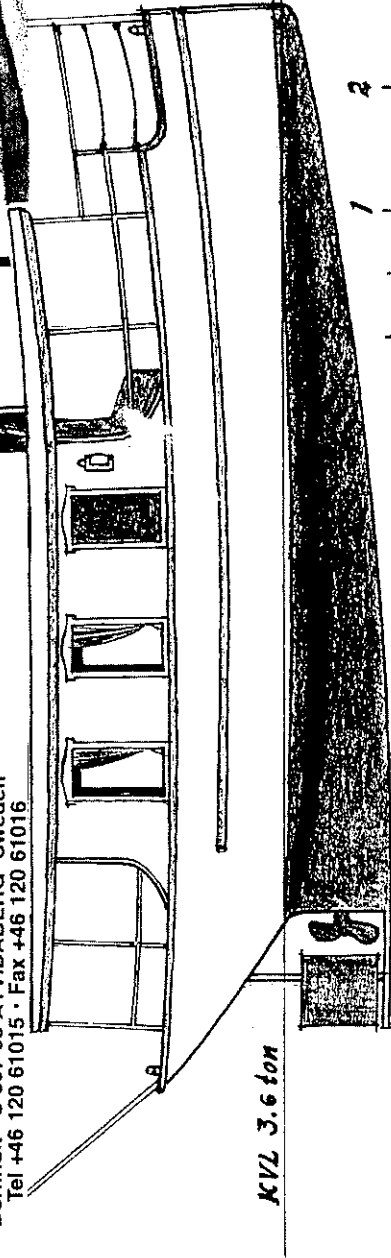
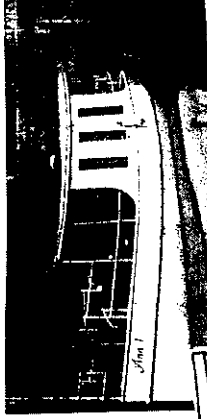

S/S Sofia

30x8 feet 9.0x2.4 m

S Alfred
teamShip ab

Borkhult · S-597 95 ÅTVIDABERG Sweden
 Tel +46 120 61015 · Fax +46 120 61016

8.7 x 2.4 m 29 x 8 feet

S/S Alfred III

The Tubular Tools

by Artem Popov

For devising new tools you may put away your long tweezers. Take some a long tubes (copper or brass) with different diameters and turn round and round in your

what I made from some tubes: All the tools can be any long from 5cm. to 5m. and all the tools can be used with one hand.

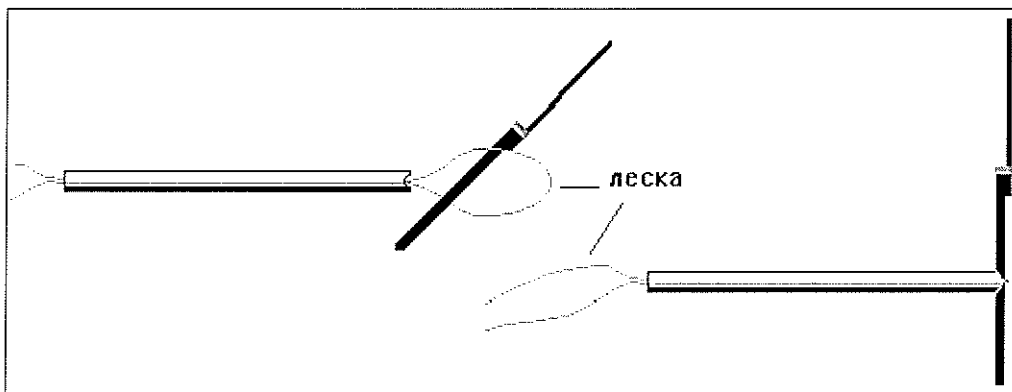

Fig. 1 Very simple tool. Use - for taking mast and other. To pull both thread - to take mast. To pull one - to free mast.

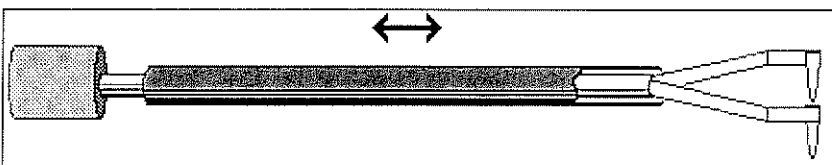

Fig.2
To remove external tube - to free detail.

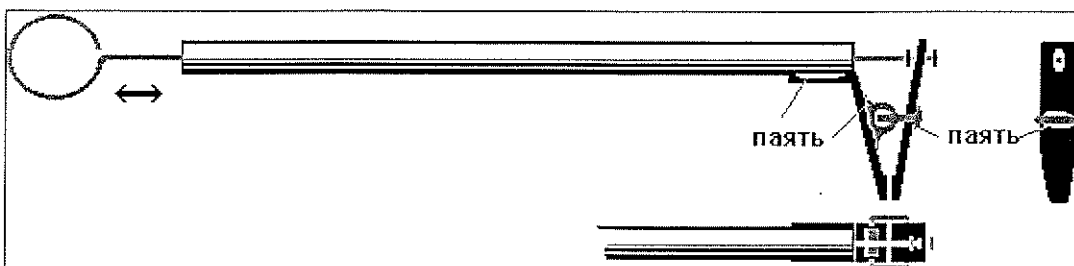

Fig.3 Use-for taking small details and threads. To move forward internal pivot - to

take detail. To remove internal pivot - to free detail.

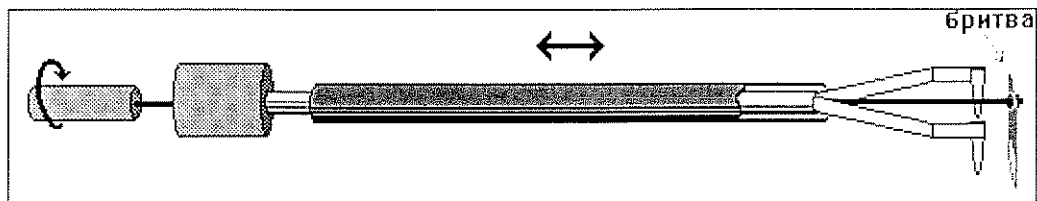
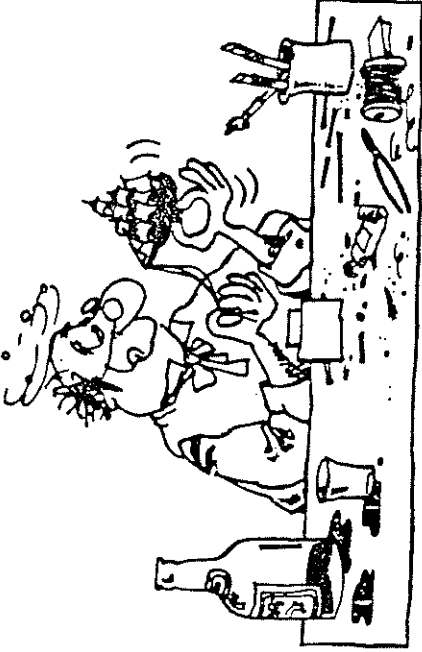
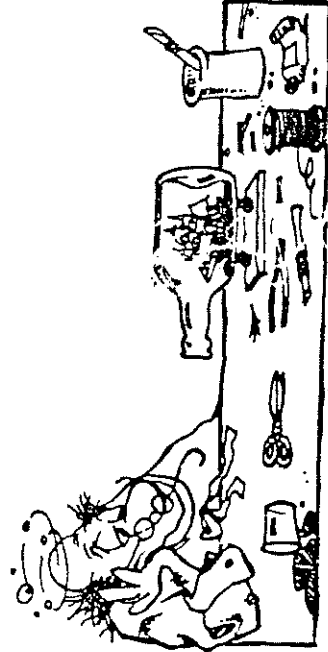

Fig.4 Use - for cutting threads. Make like fig.2. Then the internal pivot with the razor turn around.

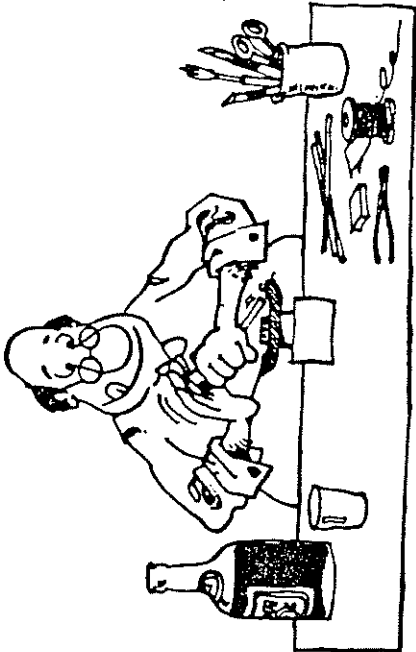
①

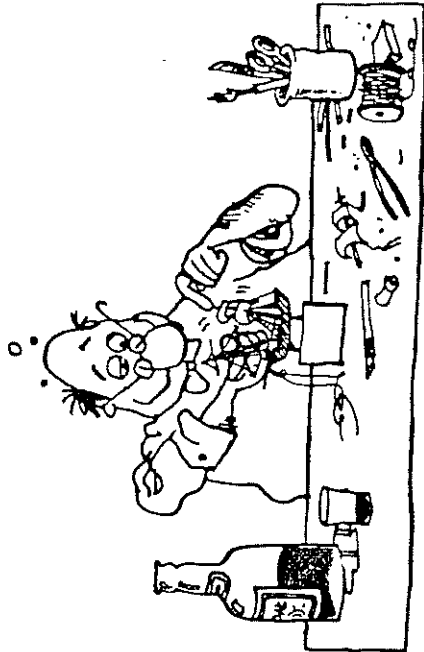
②

①

②

Om den svåra konsten att få in ett skepp i en flaska

Text: Anders Nilson
Foto: Rolf Lind

Fran sitt ateljéfönster har Monika Hagström Winblad en vidunderlig utsikt över viken och holmarna utanför Pataholm några mil norr om Kalmar, en gang landets minsta och vackraste köping. I viken lag den nu legendariska briggen *Gerda* ofta uppankad under vintrarna mellan 1923–1936, sedan isarna satt stopp för vidare seglationer. Och briggens minst lika legendariske befälhavare, Pehr Olsson, bodde en gang i Monikas hus.

Befälhavarens son Martin, som en gang började sin bana i faderns fartyg, blev som pensionär framgångsrik modellbyggare. Och då Monika efter 26 ars bortovaro, bland annat i Afrika, återvände hem till Pataholm 1985, satt hon en hel vinter i Martins kammare och lärde sig den svåra konsten att bygga flaskskepp.

Det är visserligen sma dimensioner det rör sig om, men väl sa stort när skeppet skall lirkas in genom flaskhalsen och riggen resas i all sin härlighet. Master och rar görs av rundvirke med en grovlek på 1,75 mm och till alla hal som krävs används en borrar med en diameter om 0,4 mm.

Skrovet tillverkas först, med däckshus och övriga sma detaljer. Därefter kommer riggen. Kruxet med den är att samtliga master måste gå att fälla för att få skeppet in genom flaskhalsen, vars öppning skall vara sa pass stor att Monikas pekfinger går in till andra leden, ca 1,5 cm. Masterna le-

Byggherren Monika Hagström Winblad med lilla Ida i uppfällt skick i nyborna.

das därför fast i däckets med hjälp av sma 'gangjärn' av tunn koppartråd. Därefter fästs alla rar med sina segel på plats, liksom gaffelsegel och samtliga de snedsegel som löper dels mellan masterna, dels ner till bogsprötet.

Iu fler master, ju svarare blir det naturligtvis. De trådar, vant och barduner, som löper fran varje mast ner till skrovsidan kan fästas direkt. När masterna fälls akteröver slackar de upp och utgör därför inga problem. Vårre är det med alla de stag som löper i skrovets längskeppsriktning mellan de olika masterna och bogsprötet. Stagen från mast nr 2 löper genom borrade hål i mast nr 1 och därifrån till bogsprötet. Fran mast nr 3 löper de genom hål i mast nr 2 och vidare ner genom uppborrade hål i däckets för att så mynna ut i en urholkad skära i skrovets underkant. Därifrån är ytterligare hål borrade ut genom skrovsidorna och på det viset nar slutligen de lösa trädändarna ut genom flaskhalsen. Fran mast nr 4 genom hål i mast nr 3 osv.

Alla dessa sma hål i skrovet döljs av de vagor som gjorts av tönsterkitt i botten på den liggande flaskan. Här bygger Monika också upp ett litet landskap med hus, tvärrör och

Fyrmastade barken Olivebank i vacker flaska med 'kinnekulle' i botten och valknop över öppningen.

Hermafroditbriggen Ida av Pataholm på väg in genom flaskhalsen. Till vänster.

strandklippor, som med hjälp av långskaftade redskap trycks på plats i kittet sedan sjön målats blå. När all bakgrund är på plats, fälls hela riggen ihop och skeppet förs med hjälp av en långskaftad 'gaffel' in genom flasköppningen, varefter även det trycks fast i kittet. Och nu är det av yttersta vikt att småttliga lösa tradändar, med hjälp av vilka riggen senare skall resas, verkligen finns kvar utanför flaskans öppning.

När den fyrmastade barken *Olivebank* efter ungefär en vecka torkat fast i kittet och masterna skall upp, har Monika elva trådar att manövrera för att klara den operationen. Eftersom hon alltid bygger modeller av kända, namngivna segelfartyg och oftast lokala skepp från hamnarna utmed smålandskusten, har hon även byggt briggen *Gerda* i flaska. Men trots att *Gerda* har endast två master, blir det ändå tolv trådar ut genom öppningen. Fullriggare och briggar har ju rar även på de akre masterna och de övre råsegelns brassar leder här föröver till den näst aktersta masten och måste därför göras rörliga. De löper alltså precis som stagen, genom hål i masten ner genom däckets och ut i hål i skrovsidorna.

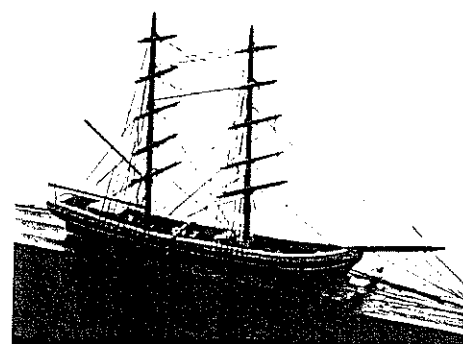
Sedan riggen rests och alla trådar är väl spända, fäster Monika dem med hjälp av en klick klister på de ställen där de löper ut från skrovet eller bogsprötet. Efter någon timmas torktid skärs de överblivna baktamparna bort med ett vasst skärblad monterat på ett långt skaft.

För att bygga flaskskepp krävs främst talamod. Storleken på fingrarna betyder mindre än fingertoppskänslan. Men det allra svåraste är faktiskt att i dag finna snygga flaskor av munblåst glas.

– Den perfekta flaskan är klar och ren med blåsor här och där i glaset, gröntonad och inte alltför smal i halsen. Att sätta in *Olivebank* i en sådan känns härligt! Det är så mycket arbete med själva skutan att bara den bästa flaskan duger när jag kommit så långt, säger Monika.

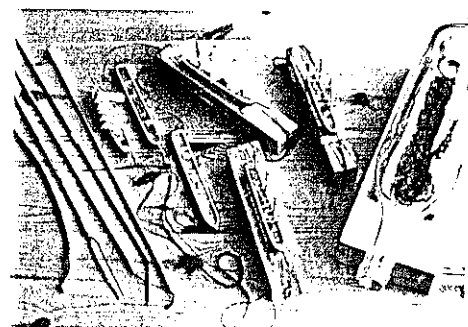
Hennes egen hemsida avslutas också med uppmaningen *Alla tips om fina gamla flaskor emottages tacksamt*. Adressen är <http://comtech-data.se/privat/mom.winblad>. Eller slå på flaskskepp på Alta Vista.

Du som värvar en ny prenumrerant kan vinna ett flaskskepp av Monika Hugström Winblad! Se sid 52.

Briggen *Gerda* av Pataholm innan seglen ännu slagits under. Här syns fem trådar som löper ut från bogsprötet och de övriga sju som kommer genom skrovsidorna.

På Monikas arbetsbord står modeller i olika stadier tillsammans med hennes egentillverkade redskap.

Båtbyggare i Åkersberga Alcea i Österåkers vapen har blivit flaskskepp

Jan Lindström tillverkar flaskskepp omgivna av små klippor, buskar, fyrar och små hus med rök från skorstenarna - allt efter modeller av riktiga båtar. Hemma i bokhyllan står en flaska med Haninges skolfartyg Ariel och en flaska med båten Alcea som finns i Österåkers kommunvapen.

- Skepp är fascinerande. De har ofta sin egen lilla historia. Jag arbetar mest i lind, för att det är ett bra träslag som inte spjälkas så lätt, säger Jan och tar fram en liten variant av en Vinga 78, som han håller på att göra åt en vän som vill ha sin egen båt i flaska.

På arbetsbänken sitter också en

Brigg på en träbit och väntar på att bli färdig och komma in i sin flaska. Briggen har revade toppsegel och 52 trådar för att båten ska kunna vikas när den stoppas in i flaskan. När skeppet väl är på plats gäller det att dra i rätt tråd vid rätt tillfälle för att resa upp alltsammans. Trådarna skär Jan sedan av

med hjälp av ett litet rakblad på en lång pinne.

Han gör också en del större båtmodeller som inte ryms i någon flaska. Dessa är exakta kopior in i minsta detalj av originalet. Även öskar och andra små detaljer har exakta mått.

Hav av kitt och färg

Jan har alltid hållit på med modellbyggen. Han gick på Konstfack en gång i tiden och har arbetat som reklamtecknare. När han åker ut i skärgården tar han gärna med sig sin akvarell-låda. För några år sedan gjorde han sitt första flaskskepp, och då kom han på att han ville förfina tekniken lite, låta skeppen få en trevlig miljö.

- Det är bara fantasin som sätter gränser.

Först gör han "havet" av linoljekitt, krita, oljefärg och ibland också lite pigment som tex järnoxid. Sedan petar han försiktigt in massan i flaskan och duttar till den så att det blir vågor. Sist använder han en lång pensel och målar det vita svallet.

Innan det är dags att stoppa in båten ska resten av omgivningen göras. Stenar sätter Jan ihop och målar till att bli berg och hus. Grönfärgad mossa blir buskar. Allt är ett pillergöra och han arbetar ofta under lupp. Med hjälp av skalpell, borr (04-06 mm), stickpassare, skutmått, stämjärn och en del annat bygger han upp sin modell. Tandpetare borrar han hål i och slipar till master. Han gör en trestlagen valknop på de trådar som ska bli båtlinor och tjurar in dem så att allt ser verkligt och prydligt ut.

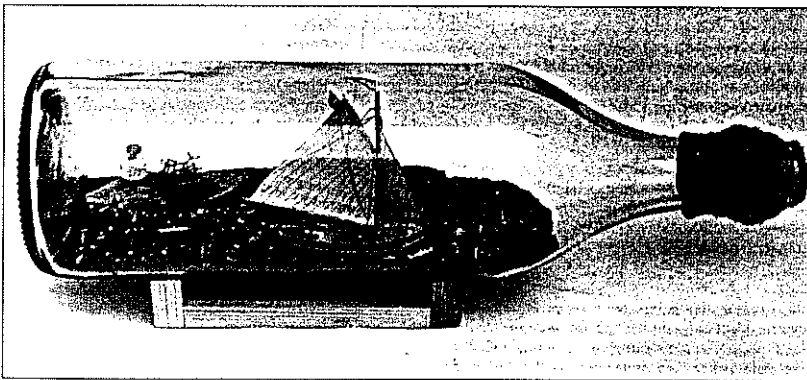
Jan Lindström ställer ut sina skepp och flaskskepp lite var stans i landet. Under sportlovet ska han sitta och bygga modeller på Finngrundet i Stockholm. Då kan barn och vuxna komma dit och titta. Snart ska han också göra sitt största flaskskepp hitills. Han har en stor fin flaska som han ska plocka in flera skepp i.

- Och till den ska jag också göra en liten brygga och små gubbar.

Petra Almqvist

- Skepp har ofta en egen liten historia, säger Jan Lindström där han sitter i sin villa i Åkersberga och pillrar med ett blivande flaskskepp.

Här är ett flaskskepp med båten Alcea, som finns med i Österåkers kommunvapen. En kobbe med en fyr och lite buskar syns i bakgrunden.

Bilbrand i Bammarboda

En personbil i Bammarboda mellan Åkersberga och Riata fattade eld den 2 februari. Det visade sig att bensinslangen brustit. Bilen blev totalförstörd.

Trafikolycka på väg 276

En person skadades när en plogbil och en personbil kolliderade på väg 276 den 6 februari. Personen blev fastklämd och fick föras till sjukhus.

Hund gick genom isen

Den 14 februari råkade en hund spring ut på ålt för tunn is på Åkers Kanal. Hunden gick igenom isen och fastnade.

- Två starka brandmän i överlevnadsdräkter tog sig ut på isen och räddade hunden. Sedan skjutsade de hem matte och hund, så allt slutade lyckligt, berättar Ola Eriksson, som är brandförsvarets larmoperatör.

Mats Paulson till Vaxholm

Sångaren och visdiktaren Mats Paulson gästar församlingsgården i Vaxholm och Vaxholms församlings måndagssträff den 8 mars kl 13.

Söker du lägenhet i Åkersberga

och vill hyra in en attraktiv skärgårds- miljö med närhet till såväl Stockholm som Arlanda.

Kontakta oss gärna för mer information

ARMADA
BO-CENTER

Norrgrändsvägen 67-69, Åkersberga
Tel: 08-540 808 30
Fax: 08-540 652 63
info@armadafast.se
www.armadafast.se

Du företagare i Vaxholms kommun
med minst 1 anställd
HÄR ÄR CHANSEN:

Kompetensutveckling av medarbetarna går hand i hand med förändringar i arbetsorganisationen och utveckling av företaget, samt är en stark drivkraft för tillväxt, samt en nödvändighet för att möta företagets ökande konkurrenssituation.

**Växtkraft
Mål 4**

I Stockholms län

Prognosen är att troligen kommer drygt 20 000 små och medelstora företag i landet, att omfattas av den möjlighet till kompetensutvecklingsstöd, som Växtkraft Mål 4 ger, före programtidens slut, dvs 31 december 1999.

Pengar för kompetensutveckling av medarbetarna finns fortfarande kvar att söka i Stockholms län. Information om hur just ditt företag kan få del av denna möjlighet, samt hur man söker detta stöd ger vi tillsammans med Vaxholmskommun under en informationskväll:

Tisdagen den 16 mars 1999 kl 19.00.

Lokal: Rådhuset, Vaxholm.

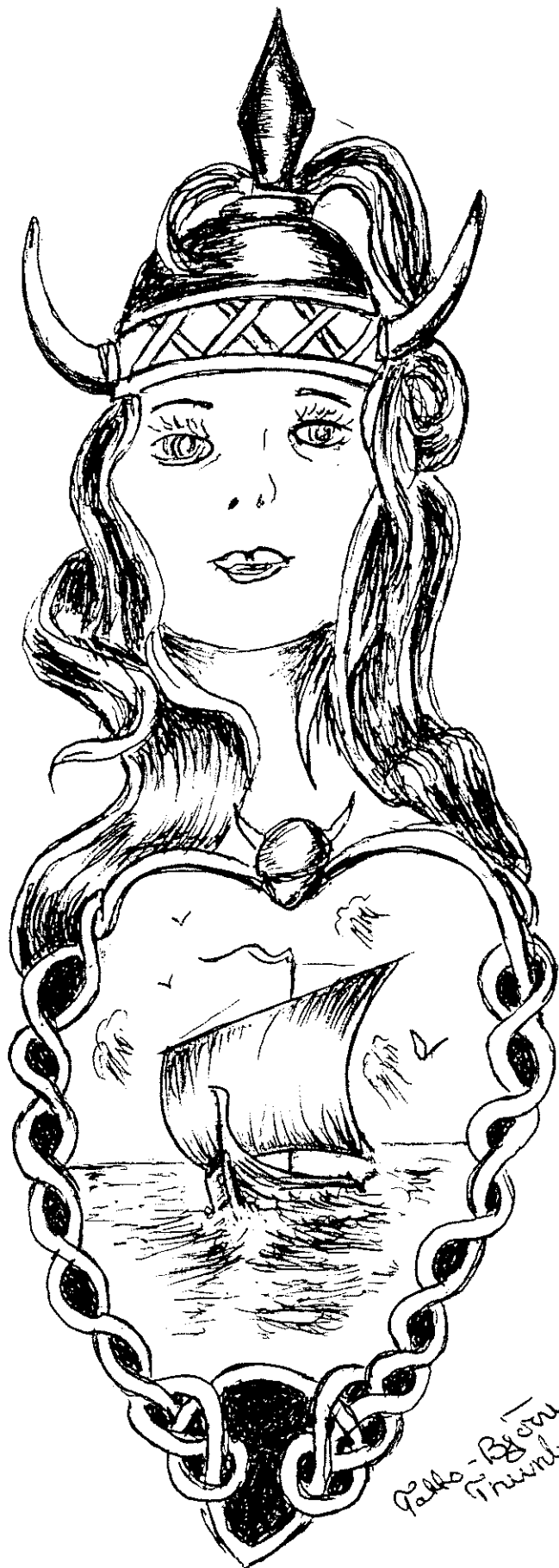
PROGRAM: Presentation av EU programmet Växtkraft Mål 4 EU Växtkraft Mål 4 Ambassadör Berit Nordström Erfarenheter från Vaxholms kommun Näringslivssekreterare Ulf Hultqvist Så här gjorde vi - erfarenheter från företag som genomfört programmet. VD för Sydosttryck Rolf Halle medverkar.

Hur går vi vidare - diskussion
Info och anmälan: tel/fax 08-541 328 12, mobil 073-93 00 765.

VÄLKOMMEN

Berit Nordström

Berit Nordström

Pablo - Byron
Trumborg